

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1622

Vragen van het lid **Omtzigt** (CDA) aan de minister van Buitenlandse Zaken over de uitspraak van het Hof voor de Rechten van de Mensen van 3 juli 2012 (definitief geworden op 19 november 2012) in de zaak *Lutsenko versus Oekraïne* (ingezonden 22 februari 2013).

Antwoord van minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 18 maart 2013).

Vraag 1

Heeft u kennis genomen van de uitspraak van het Hof voor de Rechten van de Mensen van 3 juli 2012 (definitief geworden op 19 november 2012) in de zaak *Lutsenko versus Oekraïne* (zaak nummer. 6492/11)?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het feit dat het Hof oordeelt dat de Oekraïense autoriteiten de heer Lutsenko, voormalig minister van Binnenlandse Zaken en politiek tegenstander van de zittende regering, vanwege niet-juridische redenen hebben vastgezet (een overtreding van artikel 18 van de Conventie)?

Antwoord 2

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft in zijn uitspraak in de zaak *Loetsenko v. Oekraïne* (6492/11) een meervoudige schending vastgesteld van het recht op vrijheid als bedoeld in artikel 5 EVRM. Meer in het bijzonder heeft het Hof vastgesteld dat de aanhouding en voorlopige hechtenis van Loetsenko niet in overeenstemming met dat artikel waren. Opmerkelijk is vooral dat het Hof tevens een schending constateert van artikel 18 EVRM, in samenhang met artikel 5. Artikel 18 bepaalt dat de toegestane beperkingen op de rechten en vrijheden van het EVRM uitsluitend mogen worden gebruikt voor het doel waarvoor ze zijn bestemd. In casu concludeerde het Hof dat de beperking op Loetsenko's recht op vrijheid kennelijk was ingegeven door de wens hem te straffen voor het feit dat hij publiekelijk de beschuldigingen aan zijn adres had ontkend. Dit is echter geen aanvaard doel voor een beperking op het recht op vrijheid. Een dergelijke schending wordt zelden door het EHRM vastgesteld. Misbruik van beperkingen op het recht op vrijheid door een instantie die verantwoordelijk is voor de vervolging van strafbare feiten keur ik ten strengste af.

Vraag 3

Herinnert u zich nog de antwoorden van uw ambtsvoorganger dat de vervolgingen en veroordelingen van oud-premier Timosjenko en oud-minister van binnenlandse zaken Lutsenko politiek gemotiveerd zijn en dat de rechtsstaat in Oekraïne achteruit gaat?¹

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Vindt u dat de regering van Oekraïne de uitspraak in de zaak Lutsenko op juiste wijze en volledig heeft uitgevoerd, zoals u toegezegd heeft aan de regering te vragen², en dat de heer Lutsenko op dit moment terecht vastzit?

Antwoord 4

Oekraïne is op grond van artikel 46 eerste lid EVRM verplicht de Hofuitspraak in de zaak Loetsenko voortvarend en volledig uit te voeren. De keuze van de maatregelen om dat te bewerkstelligen is in beginsel aan Oekraïne zelf. Het Comité van Ministers van de Raad van Europa oefent op grond van artikel 46 tweede lid EVRM toezicht uit op de naleving door de lidstaten van Hofuitspraken. In dat kader heeft het Comité van Ministers bij besluit van 7 maart jl. Oekraïne verzocht snel duidelijk te maken welke consequenties het aan de uitspraak van het EHRM verbindt. Tot dusver is slechts bekend dat Oekraïne de door het Hof verplicht gestelde billijke genoegdoening aan Loetsenko heeft betaald. Zodra informatie over verdere tenuitvoerlegging door Oekraïne beschikbaar wordt gesteld zal ik mij daarover een oordeel vormen.

Vraag 5

Heeft u de autoriteiten van de Oekraïne al aangesproken op het feit dat het hoger beroep van de heer Lutsenko al 8,5 maanden niet behandeld wordt, terwijl de wettelijke termijn in dat land 4 maanden is, waardoor hij zich niet kan wenden tot het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op de inhoud van zijn zaak? Zo nee, zult u dat doen?

Antwoord 5

Zowel bilateraal als in EU-verband wordt Oekraïne regelmatig aangesproken op het belang van het beëindigen van selectieve rechtspraak in het land, waaronder de zaak van Loetsenko. Het is in de Raadsconclusies van de Raad Buitenlandse Zaken van 10 december opgenomen, en tijdens de EU-Oekraïne Top van 25 februari jl. opnieuw benadrukt. Ook in mijn gesprek met de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Kozjara op 7 maart jl. heb ik de zaak van de heer Loetsenko bepleit.

Vraag 6 en 7

Welke precieze voorwaarden heeft de EU gesteld voor een associatie-akkoord met de Oekraïne?

Deelt u de mening dat dit jaar van een partnerschap geen sprake kan zijn en dat er van enige vorm van toezegging aan Oekraïne geen sprake kan zijn bij de top tussen de EU en Oekraïne op 25 februari?

Antwoord 6 en 7

De ondertekening van het Associatie- en Vrijhandelsakkoord met Oekraïne hangt nauw samen met de door de EU gestelde voorwaarden op het gebied van de rechtsstaat, in het bijzonder het in lijn brengen van verkiezingsreggeving en -organisatie met internationale standaarden, de aanpak van selectieve rechtspraak en het doorvoeren van de overeengekomen structurele hervormingen, te beginnen met de hervormingen in de justitiële sfeer. Indien Oekraïne vastbesloten actie en tastbare voortgang op deze punten laat zien, zou ondertekening van de akkoorden tijdens de Top te Vilnius in de rede kunnen liggen.

¹ Verslag van een Algemeen Overleg op 29 november 2012, Kamerstuk 21 501-02, nr. 1207.

² Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2011–2012, nr. 2179

Vraag 8

Op welke wijze zal de EU het vraagstuk van politieke gevangenen op de agenda zetten op 25 februari en is zij bereid de autoriteiten hier publiekelijk op aan te spreken?

Antwoord 8

De EU heeft zowel in de eind- als persverklaring na afloop van de EU-Oekraïne Top van 25 februari jl. publiekelijk zorg geuit over selectieve rechtspraak in Oekraïne. Tevens heeft de EU haar steun betuigd aan de missie van de oud-Voorzitter van het Europees Parlement, Cox, en de Poolse oud-President Kwaśniewski, en uitgesproken uit te kijken naar oplossingen voor de specifieke zaken in kwestie. De EU ziet hervormingen van het rechterlijke systeem als cruciaal om selectieve rechtspraak te voorkomen.